7/7908

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.16.0.APK.0.12.00.01.940 - 2698 23/7 /2002
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.' nün 05 Temmuz 2002 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-38147 sayılı yazısı.

Sakarya Milletvekili Sayın Nezir AYDIN'ın "Yurt içi ve yurt dışındaki Türk kültür ve tarihi eserlerine ilişkin" 7/7908-16143 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

B. Suat ÇAĞLAYAN
Bakan

EKLER:
EK-1: Cevap (2 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

Atatürk Bulvarı Derman Sokak No:1 Opera 06050/ ANKARA Tel: 312 47 94 Fax: 312 64 73
www.kultur.gov.tr E-Mail: kultur@kultur.gov.tr

7/7908

CEVAP 1-2: Dünyadaki Türk Kültür ve Tarihi Eserlerinin envanterlenmesi çalışmaları Bakanlığımız ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile koordine yapılarak bir proje halinde Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı'na iletilmiştir.

Türk Kültür ve Tarihi Eserleri olduğu tespit edilen ülkeler (Suriye, Sudan, Cezayir, Libya, Makedonya, Arnavutluk, Tunus, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Türkmenistan, K.K.T.C., Kazakistan, Polonya, Kosova, Yemen, Macaristan) ile yapılan ikili anlaşmalar çerçevesinde, söz konusu ülkelerde bulunan Osmanlı-Türk eserlerinin tespiti ve onarımları bütçe olanakları dahilinde gerçekleştirilmektedir.

CEVAP 3-4: Kosova'da bulunan I. Murat Hüdavendigar Türbesi'nin onarımı Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Bu bölgede bulunan eserlerden; Kosova Piriştine Fatih Camii ile Prizen Sinan Paşa Camii'nin rölöve ve restorasyon projeleri hazırlanmış olup, restorasyon için gereken keşif çalışmalarına başlanılmıştır. Keşif çalışmalarının tamamlanmasından sonra anılan camilerin uygulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Kosova, İpek kentindeki Kızıl Camii'nin rölöve ve restorasyon projelerinin hazırlanması için Bakanlığımızca teknik eleman gönderilmiştir.

Ayrıca, Selanik Atatürk Evi'nin onarımı kapsamında ele alınacak işler için gerekli ödeneğin Dışişleri Bakanlığı'na aktarma işlemlerine başlanmıştır. Onarım ve tefriş işi için de eleman görevlendirilmiştir.

CEVAP 5-6: 23 Şubat 2001 tarihli Zaman Gazetesi'nin bir haberine istinaden, Tarihi Ecyad Kalesi, 1780 yılında Mekke'de yaptırılmış ve en son 120 yıl önce elden geçirilen ve 300 yeniçeri ile Kabe'nin korunması hizmeti vermiş olan Ecyad Kalesi'nin yıkılıp yerine otel yapma kararının alınması üzerine konuyla ilgili Dışişleri Bakanlığı'ndan bilgi istenmiş ve gelişmeler Dışişleri Bakanlığı nezdinde takip edilmiştir.

Bilindiği üzere, söz konusu tarihi kalenin 01-02 Ocak 2002 tarihlerinde Suudi Makamlarınca yıkılmasıyla ilgili haberlerin çeşitli Türk ve Suudi Basın organlarında yer alması üzerine, Bakanlığımızca Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile girişimlerde bulunulmuş, konu UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun dikkatine sunulmuştur.

Bu kapsamda; Kültürel Mirasın önemi dikkate alınarak UNESCO Daimi Temsilcimiz tarafından 13-30 Mayıs 2002 tarihleri arasında yapılan UNESCO Yürütme Konseyi'nin 164. dönem toplantısında konuyu gündeme getirerek tarihi eserlerin günümüzde de yıkılmasından duyduğumuz endişeyle, tüm tarihi eserlerin insanlığın ortak mirası olduğu ve korunması gerektiği vurgulanmıştır. Ecyad Kalesi'nin son dönemde yıkıma uğrayan tarihi eserlerden biri olduğunu işaretle, Suudi Arabistan İslam İrşad Bakanlığı'nın Suudi Arabistan'ın Ecyad Kalesi'ni aynı yerde aslına uygun olarak inşaa edeceği yönündeki ifadesini de taahhüt olarak algıladığımızı ve konunun takipçisi olacağımız vurgulamıştır.

Öte yandan Yürütme Konseyi temsilcimiz Prof.Dr. Orhan Güvenen de Yürütme Konseyi Genel Oturumunda 23 Mayıs 2002 tarihinde yaptığı konuşmada Ecyad Kalesi'nin Suudi Arabistan makamları tarafından yıktırılması olayına değinmiş, bunun üzerine Suudi Arabistan Büyükelçisi söz olarak, Ecyad Kalesi'nin önemsenmemesi gerektiğini, kendilerinin hac amacıyla gelenlere imkan yaratmak gayesiyle çok daha önemli tarihi eserleri yıktıklarını ifade etmiştir.

Bu çerçevede, Bakanlığımızca Mekke'de bulunan Ecyad Kalesi'nin yıkılması konusunun UNESCO nezdinde gündeme getirilerek, Suudilerin bundan sonra benzeri eylemlere tevessül etmelerinin önlenmesi ve Ecyad Kalesi'nin yıkımından duyduğumuz tepkiyi bir kez de UNESCO'ya tescil ettirilmesi amaçlanmıştır. Bu vesile ile ülkemizin UNESCO nezdinde Kültürel Mirasa verdiği önemin ön plana çıkarılması bir kez daha kanıtlanmış bulunmaktadır.

CEVAP 7: Bakanlığımızca, İstanbul hariç diğer illerimizdeki taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının, bugüne kadar yapılan tespit çalışmalarına ait tescil kararları bilgisayar ortamında kaydedilerek envanteri çıkarılmıştır. İstanbul İli'nde yer alan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının sayıca çok olması ve alanın geniş olması nedeniyle envanter çalışmalarına devam edilmektedir. Ayrıca ülkemiz genelinde tespit çalışmaları da olanaklar ölçüsünde sürdürülmektedir.

Bakanlığımızca tespit ve tescil çalışmaları yapılarak belirlenen taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları Yasalar ve bütçe olanakları çerçevesinde yine Bakanlığımızca korunmakta, ayrıca ilgili kurum ve şahıslarca korunması sağlanmaktadır.

Tescillenmiş eserlerden maili inhidam durumunda olanlar ilgili koruma kurullarında değerlendirilerek yıkımı zorunlu bulunanlar kurul kararına göre ilgililerince yıktırılıp, rekonstrüksiyon uygulamalarının gerçekleştirilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.